

ПРОГРАМА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Психологія
Спеціальність	053 Психологія
Рік навчання, семестр	2 рік, 3 семестр
Кількість кредитів	4 кредити
Лекції:	24 години д.ф.н. / 2 години з.ф.н.
Семінарські заняття:	24 годин д.ф.н. / 10 годин з.ф.н.
Самостійна робота:	72 години д.ф.н. / 108 годин з.ф.н.
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

Лектор	 <p>Шпак Світлана Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін</p>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/Шпак_Світлана_Григорівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-2252-3801
Як комунікувати	s.h.shpak@nuwm.edu.ua тел. 0973222488

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Метою викладання дисципліни: дати уявлення студентам про основні психологічні аспекти вікового розвитку людини.

Цілями курсу є:

- розкрити основні закони та закономірності психічного розвитку людини;
- дати знання про періодизацію психічного розвитку та шляхи вирішення цієї проблеми у психології;
- з'ясувати зміст та особливості психічного розвитку у різні вікові періоди;
- ознайомити студентів з віковими та індивідуальними особливостями людини;
- дати знання про наукові методи вивчення вікових особливостей;
- формувати уміння використовувати психологічні знання при організації роботи з людьми різного віку;
- навчити враховувати вікові особливості людей у аналізі психологічних ситуацій та психологічній допомозі.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2186>

Передумови вивчення

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумовами вивчення освітнього компонента Вікова психологія є вивчення Вступу до спеціальності, Загальної психології та Антропології.

Компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
ФК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.
ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
ФК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.
ФК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
ФК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ФК12. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

ПР2. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
ПР11. Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, встановлювати ефективність власних дій.
ПР13. Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.

Структура та зміст освітнього компонента

1. Вікова психологія як галузь психологічної науки

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Вікова психологія як наука. Структура вікової психології. Функції вікової психології. Взаємозв'язки вікової психології з іншими галузями знання. Місце вікової психології в системі наукового знання. Зміст основних категорій вікової психології.

2. Історичний розвиток вікової психології

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Історія становлення вікової психології. Поняття розвитку і формування в контексті вікової психології. Проблема вікового розвитку у вітчизняній та зарубіжній психології.

3. Теоретичні основи вікової психології

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Загальні закономірності психічного розвитку. Рушійні сили розвитку психіки. Кризи та їх значення. Вікова періодизація. Проблема вікового розвитку у вітчизняній та зарубіжній психології. Періодизації розвитку. Сучасна вікова періодизація.

Змістовий модуль 2. Психологія дитинства

4. Пренатальний період. Психічний розвиток дитини в період новонародженості (0-2 міс)

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Пренатальний розвиток. Загальна характеристика. Фази пренатального розвитку. Період новонародженості (0-2 місяці). Криза новонародженості.

5. Психічний розвиток дитини в немовлячому віці (2 міс-1 рік)

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Соціальна ситуація розвитку і провідна діяльність немовляти. Розвиток у немовляти сприйняття. Розпізнавання немовлям інформації. Виокремлення немовлям категорій. Розвиток у немовлят пам'яті. Криза першого року життя.

6. Психічний розвиток дитини в ранньому віці (1-3 роки)

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Новоутворення дітей раннього віку. Соціальна ситуація в ранньому віці. Провідна діяльність дитини в ранньому віці. Розвиток психічних функцій в ранньому віці. Мова. Особливості розвитку особистості дитини в період від 1 до 3 років. Самосвідомість. Криза трьох років.

7. Психічний розвиток дитини в дошкільному віці (3-7 років)

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Соціальна ситуація розвитку. Анатомо-фізіологічні особливості дитини дошкільного віку. Гра як провідна діяльність дитини в дошкільному віці. Сенсорний розвиток. Розумовий розвиток дошкільника. Особливості розвитку особистості дитини в період від 3 до 7 років. Новоутворення дітей дошкільного віку. Криза семи років.

8. Психологічні особливості розвитку молодшого школяра (7-11 років)

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Психічний розвиток дитини молодшого шкільного віку. Навчання як провідна діяльність молодшого школяра. Місце гри в житті дітей молодшого шкільного віку. Новоутворення дітей молодшого шкільного віку. Розвиток та формування

самосвідомості. Розвиток спонукальної сфери молодшого школяра. Особливості пізнавальної сфери молодшого школяра.

9. Психологія підлітка (11-15 років)

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Провідна діяльність підлітка. Новоутворення підліткового віку Розвиток самосвідомості у підлітковому віці. Розвиток спонукальної (мотиваційної) сфери підлітка. Педагогічно занедбані підлітки. Криза 13 років.

Змістовий модуль 3. Психологія дорослості

10. Психологія ранньої і зрілої юності

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Соціальна ситуація в період юності. Особливості фізичного розвитку. Характеристика учбово-професійної діяльності старшокласників. Формування особистості старшокласника. Розвиток самосвідомості. Емоційний розвиток. Світогляд, переконання мотивація. Особливості спілкування у ранній юності. Особливості розумової діяльності у старшокласників. Психологічні особливості формування професійних інтересів, нахилів і здібностей у старшокласників. Загальна характеристика періоду зрілої юності.

11. Психологія ранньої і зрілої дорослості

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Методи діагностики вольових якостей. Загальна характеристика дорослості. Періодизація психічного розвитку дорослої людини. Розвиток психічних процесів у період дорослості. Загальна характеристика раннього дорослого віку. Особливості розвитку особистості раннього дорослого віку. Загальна характеристика зрілого дорослого віку.

12. Особливості психічного розвитку особистості в період старіння

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Опис теми: Старість як етап онтогенезу. Самосвідомість в період старості. Особливості життєдіяльності людини у старості. Мотивація. Емоційна сфера людини у старості. Особливості пізнавальних процесів у старості. Фізіологічні обмеження і особливості поведінки людей похилого віку. Особистість і здоров'я старих людей.

Форми та методи навчання

Методи навчання: навчальна дискусія, дебати, співбесіди; прес-конференції; круглі столи; технології викладання: аналіз проблемних питань, обговорення, презентації, міні-лекції та інші.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Матеріали світнього компонента розміщено на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2186>

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

На семінарських заняттях контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться:

- в усній формі (1-2 бали),
- підготовка презентацій або рефератів (5 балів),
- виконання тестових завдань -(5 балів).

За роботу на семінарських заняттях можна набрати до 60 балів.

Контроль самостійної роботи проводиться за допомогою захисту звіту. Захист відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

Засвоєння матеріалу 3 змістових модулів перевіряється письмово, розв'язанням тестових завдань.

Модульний контроль знань проводиться в системі Moodle. Максимальний бал за написання модульних контролів: МК1 (20 балів) та МК2 (20 балів). Всього – 40б.

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,4 бали (8 балів), рівень 2 – 8 запитань по 1 балу (8 балів), рівень 3 – 2 запитання по 2 бали (4 бали). Усього – 20 балів.

Якщо здобувач успішно написав 2 модульні контролі і має високий бал за поточне оцінювання, то він отримує залік автоматично. У разі не написання модульних контролів або ж отримання низьких балів за них, то здобувач складає письмовий залік у тестовій формі через ННЦНО НУВГП. У таких випадках результати модулів скасовуються.

З навчальної дисципліни також передбачено отримання додаткових балів:

- Участь з доповіддю за тематикою навчальної дисципліни на конференції – до 10 балів.
- Написання статті в збірник наукових праць – до 10 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни розраховується як арифметична сума набраних балів (не більше 100 балів) за всі види навчальних та додаткових завдань.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

- 1.Заброцький М.М. Основи вікової психології. Навчальний посібник. Тернопіль: Богдан, 2016. 112 с.
- 2.Костюк Г.С. Вікова психологія. Київ: Либідь, 1976. 186 с.
- 3.Максименко С., Максименко К., О. Главник О. Адаптація дитини до школи. Київ: Мікрос-СВС, 2013. 111 с.

- Максименко С., Максименко К., Главник О. Психологія та педагогіка. Підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 584 с.
- Павелків Р.В. Вікова психологія: Підручник. Київ: Кондор, 2018. 469 с.
- Подольак Л.Г. Основи вікової психології. Навчальний посібник. Київ: Главник, 2018. 112 с. (серія «Психол. інструментарій»).
- Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2015. 360 с. (Альма-матер).
- Северина Л.В. Особливості розвитку і виховання дитини в 6 років. Харків: Торсінг, 2013. 64 с.
- Скрипченко О.В., Волинська Л.В., Огороднійчук З.В. Вікова та педагогічна психологія: Навч. Посіб. Київ: Просвіта, 2019. 113 с.
- Титаренко Т.М. Психологія життєвої кризи. Київ: Знання, 2018. 234 с.
- Чуб Н.В. Довідник для батьків дошкільників. Психологія дитини від А до Я. Харків: Веста, 2017. 160 с.

Додаткова література

- Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. Санкт Петербург: Питер, 2017. 145 с.
- Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва: Мир, 2016. 231 с.
- Валлон А. Психическое развитие ребенка. Санкт Петербург: Питер, 2019. 208 с.
- Висневська-Рошковська К. Новая жизнь после шестидесяти. Москва: Мир, 2018. 128 с.
- Выготский Л.С. Вопросы детской психологии. Собр. Соч., Т.4. Москва: Педагогика, 2017. 231 с.
- Выготский Л.С. Психология развития человека. Москва: Изд-во Смысл; Изд-во Эксмо, 2016. 1136 с. ил. (Библиотека всемирной психологии).
- Гамезо М.В., Герасимова В.С., Горелова Г.Г., Орлова Л.М. Возрастная психология: личность от молодости до старости. Москва: Пед. общ-во России; Издат. дом «Ноосфера», 2019. 272 с.
- Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе. Москва: Академический Проект, 2018. 184 с.
- Ермолаева М.В. Психология зрелого и позднего возрастов в вопросах и ответах. Уч. Пособие. Москва: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО "Модек", 2017. 223 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- Архив психологической учебной и научной литературы My Word.ru [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://psylib.myword.ru/index.php?automodule=downloads> – Название с экрана.
- Библиотека с книгами по психологии [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://psychologylib.ru/books/index.shtml> – Название с экрана.
- Загальна психологія - Максименко С.Д. [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://studentbooks.com.ua/content/view/1264/1/> – Назва з екрану.
- «Психея» [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://www.psycheya.ru> – Название с экрана.
- Психологическая библиотека ВООКАР [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://www.bookar.info/> – Название с экрана.
- Психологическая библиотека Киевского Фонда содействия развитию психической культуры PSYLIV = Самопознание и саморазвитие [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://psylib.kiev.ua/> – Название с экрана.
- Психологическая библиотека Киевского Фонда содействия развитию психической культуры PSYLIV = Самопознание и саморазвитие [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://psylib.kiev.ua/> – Название с экрана.

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://lep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdzili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumentj>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>. Також здобувачі вищої освіти можуть самотійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самотійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>. В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самотійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2186>

Автор
Доцент

Світлана ШПАК

Затверджено

{{JS:[oSigner.sFIO_Referent] ? "
[OSIGNER.SFIO_REFERENT]
":[oSigner.sNameFamilyUppcase]}}

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №252 від 2023-03-07 15:35:43.168
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): СОРОКА ВАЛЕРІЙ СТЕПАНОВИЧ
Сертифікат 2B6C7DF9A3891DA104000003947CE001A498F03